

L'enunciat conté la idea de 'fer quelcom per a trobar (algú o alguna cosa)', que alguns parlars distingeixen, amb noms diferents, de 'desplaçar-se per a aconseguir quelcom que sabem on es troba'. Els mots més antics per a aquest concepte són *querre* o *cercar*. *Querre* 1, 3 ve del llat. *QUAERERE* 'cercar; procurar, tractar d'adquirir; preguntar; demanar', que en cat. ant. coneixia el duplicat *querir* (com en oc.), del qual no queda constància en les nostres enquestes, mentre que *querre* s'usa amb el sentit específic de 'cercar (quan se sap on és l'objecte)', matisació semàntica que també trobem en *cercar* 10, *cecar* (pa) 31 enfront de *buscar* o *caçar*, en *cecar* (llet) 36 enfront de *buscar*, en *buscar* 85 enfront de *cercar*.

Cercar (s. XIII) deriva del llat. tardà *CIRCARE* 'anar al voltant, recórrer; procurar de trobar', mot sorgit en un àmbit militar on els sentinelles anaven entorn del campament fent la ronda; s'ha format sobre *CIRCA* 'al voltant, a prop' i en cat. és congènere de l'oc. *cercar*, fr. *chercher* (< ant. *cerchier*, *cercher*), it. *cercare*, rom. *cercà*, angl. *search*; var. alg. *celcar* 85 (pron. [salk'a]), amb el lambdacisme habitual d'aquest dialecte; *cecar* 31, 36, per emmudiment de la primera bategant perquè apareix en contextos com *anar a cercar tal o tal* on la *r* quedava distant del primer accent (*DECat*) o bé per dissimilació eliminatòria de formes flexives com *cercaré*, *cercaria* (la var. [s'əkən] atribuïda a Sóller pel *DECat*, no és confirmada per la nostra enquesta); *rececar* 107, des de 'buscar amb cura', pel prefix intensiu *re-*. *Cercar* va rebre la competència del cast. *buscar*, des del s. XVII, i, a més, la var. *cecar* tenia l'inconvenient de conviure amb l'homònim *secar*, ço que hauria afavorit la progressiva retirada d'aquell. *Caçar*, que hem indicat al mapa amb un asterisc, podria ser una metàtesi de *cecar* amb atracció de *caçar* 'agafar

animals en llibertat' (< llat. vg. **CAPTIARE* 'intentar d'agafar', derivat del llat. *CAPĒRE* 'agafar') aplicat específicament a 'cercar, agafar bolets, espàrrecs, cargols' (25, 37).

Buscar és un manlleu al cast., on és d'origen desconegut, potser preromà, documentat des del s. XII, mentre que en cat. només apareix des del s. XVII.

Mirar, d'aparició esporàdica (27, 40, 87, 94), del llat. *MIRARI* 'admirar' → 'contemplar' → 'esguardar', deu ser una reducció de contextos com *mirar de trobar*; semblantment *espigar* 3 (*espionar* 3), sinònim de *mirar*, amb pèrdua del sema de 'amb cautela, amagadament'. Com a mots en relació cal esmentar *aviruar* 'esbrinar' 20, *trobar* 122, 125, 131, 132, 134, 137-139.

En llat. s'usaven els mots *invenire*, *inquirere* i *quaerere*, dels quals, en qualitat d'evolució popular, només ha sobreviscut el darrer, esdevingut *querre* en punts del ross., ajudat potser de l'oc., i en convivència majoritària amb *cercar*, lexema propi també del mall., men. i alg., amb algunes deixalles en parlars diversos del Principat, amb tendència al declivi; tant a l'àrea de *cercar* com en la de *buscar* queden vestigis del significat primigeni 'recórrer' en mots com *cercapous*, *cercadits* (*PALDC*, I, mapa 94), *cercavila*, traspassats a la normativa. *Buscar*, "concurrent acastellanat" (*DECat*), ocupa la resta del domini, on ha arrelat des del s. XVII per tenir un lloc a la normativa, com *cercar*, des del *DOrt*, 1917. *Caçar* que en el *DG₁*, 1932 apareixia com ex. ("Fig. *Ha caçat una bona pubilla*"), al *DIEC₁*, 1995 es troba aquest exemple precedit de "Aconseguir (quelcom)" i, a més, s'afegeixen com a exemples, *caçar bolets*, *caçar espàrgols*, que en el *DIEC₂*, 2007 figuren "per ext." de "Agafar o matar (un animal) caçant".